עין משפם

גר מצוה

יח אבגד מיי׳ פכ״ד

לאוין סה טוש"ע או"ח סי

בו סעי׳ ו: ים ה טואה"ע סיי סד: ב ו מיי פ"י מהלי אישות

הלי יב סמג עשיו מח

לעזי רש"י

פושקונברמ"ש

יתד, וו, זיז.

[דישקומברימינ"ט].

תוםפות רי"ד

ר"ח ורב המנונא דאמרי

תרוייהו חשבונות של

מצוה מותר לחשבז בשבת

א) שבת קנ., ב) [לעיל ב. ג. יו) שכנו קב, ט [נעיר ב. ז.. לקמן ז.], ג) [ועיר בתוס' שבת קנב: וסוכה כג. ד"ה ולא ותוס' סנהדרין מז:],

תורה אור השלם 1. אַף יַדִי יָסְדָה אַרִץ ַרָּא יָּבְּיִּרָּא שְׁמָיִם קֹרֵא וְיִמִינִי אָלַיהֶם יַעַמְרוּ אָנִי אָלַיהֶם יַעַמְרוּ ישעיה מחיג ישעיה מחיג יַחַדָּר: 2. תבאמו ותטעמו בהר הָבאַמוֹ וְתִּשְׁעַמוֹ בְּהַר נְחַלְתְּוֹךְ מְכוֹן לְשִׁבְתִּוְ פְּעַלְתְ יָיְ מִקְּדְשׁ אֲדֹנְי פוֹנְנוּ יָדֶיקר: שמות טו יז גַּשְׁר לוֹ תַּיֶּם וְהוּא ג. אֲשֶׁר לוֹ תַּיֶּם וְהוּא עשהו ויבשת ידיו יצרו:ב..... 4. כִּי אֶרְאֶה שְׁמֶיךְ מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעֹתֶיךְּ יָרַחַ

יכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנָתָה: תהלים חד תהלים חד הַשְּׁמֵיִם מְסַפְּרִים כּ. רַּיְּשְׁבֵּיִם בְּיְּשָׁרָיִּ בְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדְיוּ מַגִּיד הָרָקִיעַ:

הוא ב פריער היינה לך על. אַזנֶרְ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּרְ חוּץ

יחַפַּרְתָּה בָהּ וְשַׁבְתַּ יִבְּסִיתְ אֶת צֵאַתֵּך:

ויחשוב בשבת מהו לריך להוליא וכתיב ודבר דבר (ישעיה נח): מפקחים. מוליחין לחור: פיקוח. פושקונברמ"ש בלע"ו: טרטיחוח.

ראה חיים עם אשה אשר אהבת למוד

אומנות שתחיה הימנו עם התורה משום חשבונות אמר ליה אביי וחשבונות ואמרינן בקידושין (דף כט.) שאביו של מצוה מי אסירי והא רב חסדא ורב חייב ללמדו הומנות: שמה ישחוט המנונא דאמרי תרוייהו מאחשבונות של מצוה בן עוף. בשבת ללורך מולחי שבת מותר לחשבן בשבת וא"ר אלעזר יפוסקין שיהם טרוד וישכח שהום שבת: צדקה לעניים בשבת ואמר ר' יעקב אמר ר' שחל להיות בשני בשבת. שלריכיו יוחנן יהולכין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות להרבות בסעודה אחר השבת שהוא לפקח על עסקי רבים בשבת ואמר רבי ערב יום כפורים: ידחה. לשלישי בשבת שמח ישחוט בן עוף לנורך סעודת מחר: חית ליה רווחה. לשחוט יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן מפקחין פיקוח נפש בשבת ואמר רב שמואל בר בלילה שהסעודה אינה עד למחר: נחמני אמר רבי יונתן הולכין למרמייאות ולקרקייאות לפקח על עסקי רבים בשבת הכא לים ליה רווחא. שהסעודה בלילה אחר השבת משחשיכה מיד: ותנא דבי מנשיא ימשדכין על התינוקת ליארם בשבת ועל התינוק ללמדו ספר ולא חיישינן לאיקרורי דעתא. אם לא ימלא לה בתולים לא חיישינן וללמדו אומנות אלא אמר רבי זירא גזירה שיתקרר כעסו בהאי פורתא: שמא ישחום בן עוף א"ל אביי אלא מעתה ונבעלת בחמישי. משתחשך ברביעי ותיכנס ליל חמישי: ברכה לדגים. יום הכפורים שחל להיות בשני בשבת פרו ורבו ומלאו את המים כו׳ ידחה גזירה שמא ישחום בן עוף התם (בראשית א): הואיל ונאמרה בו דלנפשיה לא מריד הכא דלאחרים מריד אי ברכה לחדם. פרו ורבו ומלחו חת נמי התם אית ליה רווחא הכא לית ליה הארץ (שם): טעמא משום ברכה. רווחא השתא דאתית להכי ערב שבת נמי אבל מאן דלא קפיד אברכה משום גזירה שמא ישחום בן עוף איבעיא להו איקרורי דעתא לא חיישינן משום בתולה נשאת ברביעי ונבעלת ברביעי ולא החי פורתה: ברכה דחדם עדיפה ליה. ומיהו בששי לא תנשא בתולה חיישינן לאיקרורי דעתא או דלמא בתולה דבומן ארוך עד שני בשבת דאתו נשאת ברביעי ונבעלת בחמישי דחיישינן דייני חיישינן לאיקרורי אבל מרביעי לאיקרורי דעתא ת"ש דתני בר קפרא בתולה עד חמישי לא חיישינן: למחר משכים נשאת ברביעי הונבעלת בחמישי הואיל לאומנתו והולך. שאין משתה אלמון ונאמרה בו ברכה לדגים אלמנה נשאת באלמנה אלא יום אחד כדלקמן בפירקין (דף 1.): **חמישי בשבח.** בחמישי ונבעלת בששי הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם מעמא משום ברכה אבל משום יום חופה: וששי בשבת. חיבת ביחה: אדם בטל. למ"ד ברכה דאדם עדיפא איקרורי דעתא לא חיישינן אי הכי אלמנה אף זו תיבעל בששי למ״ד משום נמי תיבעל בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה שקדו נבעלת בחמישי דהא לא ישכים לדגים ברכה דאדם עדיפא ליה ואי גמי משום לאומנתו: גדולים מעשה לדיקים שקדו דתניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת ממעשה ילירת שמים וחרך. ומשום בחמישי ונבעלת בששי שאם אתה אומר בר קפרא נקט לה דאיירי לעיל תיבעל בחמישי למחר משכים לאומנתו והולך לו °שקדו חכמים על תקנת בנות באגדה: אף ידי. חדא יד: מקדש מעשה ידי לדיקים הוא: הכי ישראל ישיהא שמח עמה שלשה ימים חמישי קאמר. האי ומעשה ידיו במעשה הלדיקים כתיב שקרוין מעשה שלהם בשבת וערב שבת ושבת מאי איכא בין ברכה לשקדו איכא בינייהו אדם בטל אי מעשה ידיו של הקב"ה וה"ק ומעשה ידיו דהוא מעשה הלדיקים מגיד נמי יום מוב שחל להיות בערב שבת דרש הרקיע שהרקיע מעיד עליהם לבריות בר קפרא גדולים מעשה צדיקים יותר שהם לדיקים שמתפללין על הגשמים ממעשה שמים וארץ דאילו במעשה שמים ומטר יורד: יחד. קבילי"י בלע"ז: וארץ כתיב יאף ידי יסדה ארץ וימיני מפחה

ינית שמים ואילו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב במכון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני כוננו ידיך השיב בבלי אחד ור' חייא שמו בויבשת ידיו יצרו ידו כתיב והכתיב יצרו א"ר נחמן בר יצחק יצרו אצבעותיו כדכתיב יכי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת מיתיבי פהשמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע הכי קאמר מעשה ידיהם של צדיקים מי מגיד הרקיע ומאי ניהו מטר דרש בר קפרא מאי דכתיב יויתד תהיה לך על אזגך אל תקרי אזגך אלא על אוזגך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון

איכא בין לישנא דמשני ברכה דאדם עדיפא ליה ובין לישנא דאי נמי משום שקדו ומשני דאיכא בינייהו אדם בטל אי נמי י"ט שחל להיות כו" דללישנא דטעמא דברייתא משום שקדו ולא משום ברכה הכא דליכא שקדו נבעלת אם ירצה בחמישי אבל ללישנא קמא דטעמא דברייתא משום ברכה כדמשמע פשטא דברייתא אפילו באדם בטל או בי"ט שחל להיות בערב שבת דליכא משום שקדו מכל מקום משום ברכה תבעל בששי ואפילו להאי לישנא אי לאו שתקנו משום שקדו משום ברכה לחודה לא היו קובעים יום כדפרישית לעיל גבי ותנשא באחד בשבת: דאיקן בשמים ובארץ בתיב אף ידי וגו'. למשמע חדא אע"ג דמסיים קרא וימיני טפחה שמים ואמר בשילהי הקומן רבה (מנחות לו: ושם) דיד היינו שמאל א״כ תרחי כחיב מ״מ בחד מעשה ליכא אלא חד אבל במעשה לדיקים בחד מעשה כמו בית המקדש כחיב תרחי ידים:

משום השבונות. שאם יכנוס למולאי שבת יעשה סעודה בלילה של ארבעה ארבעה טפחים שעשאן גולל לקבר המאהיל על גבי שתיהם טמא ניטלה אחת מהן המאהיל על גבי השניה טהור מפני שיש לטומאה דרך שינא מה שייך דרך שינא לפר"ת ובתוספתא דאהלות פלטי מלכים ושלטונים: ללמדו אומנום. מצוה הוא דכתיב (ההלח ט) ספ"ג תניא מעשה באחד שמת בערב הפסח ולא רצו להוברו ונכנסו

הנשים וחשרו החבל בגולל משכו האנשים מבחוץ וקברוהו הנשים והלכו האנשים ועשו פסחיהן לערב משמע שלא היו יכולין הנשים לקוברו עד שמשכו האנשים מבחוך את הגולל ואם גולל הויא מנבה למה לא הברוהו בלא מלבה עד אחר הפסח אלא ודאי הוא כסוי ארון כפירוש הקונטרם ולפי שהיה של אבן היה ככד כל כך מי שבוא ישחום בן עוף. יש גורסים בו עוף אע"ג דשבת לשון נקבה היא דכתיב (שמות לא) מחלליה מות יומת ה"נ הוי לשון זכר כל העושה בו מלחכה (שם לה) שומר שבת מחללו (ישעיה נו) ושפיר גרסינן נמי בן עוף דדרך בני אדם לשחוט הרכין והקטנים כדכתיב (ויקרא ה) שני בני יונה ובפרק קמא לקידושין (דף לו: ושם) אתיא מבן עוף מה לבן לאן שכן קבע לו כו׳: אלא מעתה יום הכפורים שחל להיות בשני כו'. מימה

אמאי נקט יום כפורים דלא הוי אלא לרבי יוסי הגלילי כדתנן (חולין דף פג.) בד' פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו לריך להודיעו אמה מכרתי לשחוט כו' וכדברי רבי יוםי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל אמאי לא נקט חד מד' פרקים דהוי לכ"ע וי"ל לבערב יום הכפורים היו רגילין להרבות בעופות ובדגים כדמשמע בבראשית רבה (פי״א) גבי ההוא חייטא דובן נונא כו' משום דהוי יום סליחה וכפרה ובהנהו ד' פרקים היו מרבים בבהמות דליכא למגזר שמא ישחוט:

אי הכי אלמנה נמי תיבעל בחמישי. פי׳ בשלמא אי הוה תני בברייתא דבתולה נבעלת בחמישי משום איקרורי דעתא כדקמיבעיא לן ולא משום ברכה לדגים דלא חשיבא הוי ניחא לן באלמנה דנבעלת בששי משום ברכה אבל השתא דטעמא דבתולה משום ברכה אלמנה נמי מיבעל בחמישי:

אר נמי משום שקדו. וא״ת והיכי מלי למימר משום שקדו הא בברייתא קתני בהדיא משום ברכה וי"ל דלהאי שינויא הוי פירוש הברייתא הכי אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי פי' משום שקדו כמו שמפורש בברייתה החרת וה"ת משום ברכה דדגים היה להם להניח תחנת שקדו לא חשו לכך הואיל ובששי נמי נאמרה ברכה לאדם:

מאי איכא בין ברכה לשקדו. אע"ג דמשום ברכה לא

מיקרי עבריינא מכל מקום בעי למה לי טעמא דברכה אי נמי בעי מאי

לעניים בשבת. וא"ר יעקב ב"א אר"י מפקחין פקוח נפש בשבת והולכים לב"כ ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת. ותנא התינוקת לארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומניות בשבת. וא״ר שמואל בר נחמני אר"י הולכין בו נחמני או י וחלכין לטרטראיות ולקרקסאות לפקח על עסקי רבים בשבת: תני בר קפרא בה' הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים ואלמנה הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם וחויא מפוי מה ניא מ... ממרו אלמנה בחמישי וי שאר ונבעלת בו׳ שאת אחה אומר חרעל שאם אינ... בחמישי למחר הוא לאומנותו שקדו חכמים על תקנות בנות ישראל שיהא שמח

עמה ג' ימים ה' בשבת ו' רשרה ושרה: